

Skovfyr

Skovfyr (*Pinus sylvestris*, Syn. *P. silvestris*)

Højde	Op til 30 meter
Form	Træ
Blomstringstid	Maj - juni
Frugttype	Kogle
Modningstid	Februar - april
Lys	Lyskrævende
Jord	Mager
Fugt	Tør - middel
Vind	Hårdfør
Vårfrost	Hårdfør
Saltsprøjt	Hårdfør

Udbredelse

Skovfyr er udbredt i et bredt bælte fra det østlige Rusland over Sibirien til det kontinentale Central- og Nordeuropa. Arten findes desuden i Skotland og på den Skandinaviske halvø. I Danmark blev skovfyr, bortset fra en rest på Læsø, udryddet ved de store skovrydninger i 16-1800 tallet. Skovfyr er senere genindført og plantes almindeligt i Danmark.

Beskrivelse

Skovfyr er et stedsegrønt nåletræ, som kan blive et anseeligt træ på op til 30 meter. Som ung har den en kegleformet vækst med oprette grene; senere bliver grenene overhængende.

Barken er grålig og afskallende i uregelmæssige flager. Barken på den øverste del af stammen og grenene på ældre træer er ofte orange. Barken udskiller en hvid harpiks. Nålene er ca. 7 cm lange, blågrønne, parvis og oftest snoede. Fyr hører til de »nøgenfrøede«, som ikke har egentlige blomster men pollen og frøbærende organer. De sidder i adskilte stande på samme træ (sambo). Udvikling af både pollen og frøbærende organer tager op mod to år. Hannerne er samlede i stande med 15-25 »hankogler«. Hunkoglerne sidder enkelt eller parvis. De er ægformede, 6-8 cm lange, i begyndelsen grønne, senere brune og hårde.

Voksested

Skovfyr kan klare sig på mange slags jorde men er mest konkurrencedygtig på magre jorde. Den tåler blæst og kulde, og kan desuden vokse hvor der er saltpåvirkning. Arten er lyskrævende som ung, og frøet spirer bedst på blotlagt jord.

Anvendelse i landskabsplantninger

Skovfyr kan anvendes som spredt indplantning i læ- og vildtplantninger sammen med løvtræer som eg, bævresp og vortebirk. Skovfyr kogler og frø er næringsrige og en vigtig fødekilde for en lang række fugle, f.eks. spætter, siskener og korsnæb samt for småpatterdyr som egern og skovmus. Den stedsegrønne krone er et godt skjulested for dyr, og ældre træer er yndede redesteder specielt for mange rovfugle. Spætter laver ofte redehuller i træet.

Anden anvendelse

Fyrreved er let at bearbejde og som sådant godt tømmer- og snedkertræ. De rette stammer bruges ofte i bjælkehuse. Udtræk af harpiks har været anvendt i folkemedicinen. Fyrrenåle og udtræk af fyrrenåle kan stadig fås i helsekostbutikker.

Valg af plantemateriale

Skov- og Naturstyrelsen anbefaler, at der til landskabsplantninger bruges planter af en afstamning, der sikrer, at de er robuste og på lang sigt kan tilpasse sig eventuelle klimaændringer. Derfor foretrækkes genetisk brede danske frøkilder.

På hjemmesiden www.plantevalg.dk kan der hentes oplysninger om valg af frøkilde.

Kilder

Larsen, J. B. (red) (1997). Træarts og proveniensvalget i et bæredygtigt skovbrug. Dansk Skovbrugs Tidsskrift 82, side 226-234.

Pedersen, A. P. (1909). Skovfyr – Provenienser i Danmark. Det Forstlige Forsøgsvæsen i Danmark. Beretninger nr. 360, side 267-423.

Ødum, S. (1969). De vildtvoksende træer og buske. Danmarks Natur bind 6: Skoven, side 143-199.

Fortegnelse over frøkilder, se www.frøkilder.dk

